

nr 7
lipiec 2019 r.

Więcej informacji
o tematyce ekologicznej
na www.chorzowianin.pl
w dziale „EkoChorzów”

EKOCHORZÓW

Przyroda w mieście pod ochroną

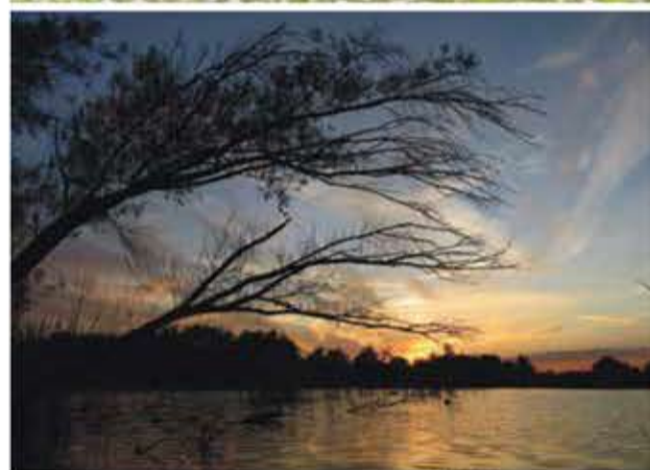
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Żabie Doły”

To najstarszy obszar chroniony w Chorzowie, ustanowiony już w 1997 roku. Pierwotnie zajmował on łącznie powierzchnię 226,2 ha (rozporządzenie z 1997 r.), następnie rozporządzenie Wojewody ustanowiło chroniony obszar na powierzchni 217,66 ha, z czego w granicach administracyjnych miasta Chorzów znajdowało się 173,09 ha, a 44,57 ha w granicach administracyjnych Bytomia.

Zespół znajduje się w północnej części Chorzowa, na granicy z Bytomiem i Piekarami Śląskimi. Obejmuje obszar zbiorników wodnych oraz okalających je nieużytków, pól uprawnych i łąk, poprzecinanych nasypami kolejowymi, wyłączonymi już z eksploatacji transportu szynowego (wyjątek stanowi nasyp czynnej linii kolejowej przebiegającej na granicy Bytomia i Chorzowa). Teren ten został objęty najniższą formą ochrony obszarowej, wynikającą z ustawy o ochronie przyrody, ze względu na dogodne miejsce gniazdowania wielu gatunków ptaków wodnoblotnych - zaliczono go do grupy terenów ornitologicznie cennych. Warto dodać, że ornitolodzy, pod względem awifauny, uznają go za jeden z bogatszych w województwie śląskim.

Obszar jest przykładem osiągnięcia znacznych wartości przyrodniczych terenu wcześniej przekształconego przez działalność przemysłową. Zespół wyznaczono w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych.

Ponownej waloryzacji przyrodniczej teren poddano w latach 2015-2016. Obserwacje wykazały, że w zachowaniu bioróżnorodności całego kompleksu „Żabich Dołów” dużą rolę pełnią nieczynne nasypy, stanowiące resztki infrastruktury kolejowej. Dzięki nim tworzą się korytarze ekologiczne, powstają tu także dogodne miejsca obserwacji przyrodniczych. Przez wiele lat nasypy kolejowe nie funkcjono-

wały jako ciągi komunikacyjne, przez co gęsto zarosły krzewami i inną roślinnością, w której bytują gatunki zwierząt, mające doskonałe warunki do rozrodu i schronienia. Jednocześnie stanowią one ciągi biologiczne, łączące oddalone od siebie obszary i pozwalające na niezakłóconą migrację zwierząt. Obserwowany trend rozbiórki

walów kolejowych miałby katastrofalne, nieodwracalne skutki dla środowiska przyrodniczego tego obszaru, dlatego postanowiono bezwzględnie objąć je ochroną. Rada Miasta ustanowiła 6 września 2018 r. nowe granice tego obszaru. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Żabie Doły” obejmuje powierzchnię 182,617 ha.

Chorzów, miasto z przemysłową tradycją, nie wszystkim kojarzy się z terenami zielonymi. A jest ich tu bardzo dużo. Wśród nich są aż trzy obszary cenne przyrodniczo, chronione ustawą z 2004 roku.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Uroczysko Buczyna”

Obszar ten znajduje się w południowo-zachodniej części Chorzowa, od południa i zachodu graniczy z Rudą Śląską, od wschodu - z Katowicami. Teren jest własnością Skarbu Państwa, a zarządza nim Nadleśnictwo Katowice. W jego

skład wchodzi oddziały leśne o łącznej powierzchni 65,32 ha. Zespół zawdzięcza swą nazwę dobrze wykształconemu zbiorowisku kwaśnej buczyny niżowej, o starym drzewostanie, występującym jedynie w tej części Chorzowa. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Uroczyska Buczyna” został ustanowiony uchwałą Rady

Miasta w 2001 roku. Starodrzew obejmował wówczas około 300 drzew o obwodach przekraczających 200 cm, w tym aż 22 posiadało wymiary kwalifikujące je do uznania za pomnik przyrody. Z obserwacji terenowych wynika, że drzewostan ten uległ znacznej redukcji, tzn. część drzew naturalnie obumarła. W 2019 roku Miasto zamierza zlecić ponowną waloryzację zespołu raz z oceną stanu przyrody tego obszaru.

Pomnik przyrody w „Parku pod kasztanami”

W Chorzowie w „Parku pod kasztanami”, pomiędzy ulicą Krzywą a ulicą Jana Kilińskiego, znajduje się skupisko 30 kasztanowców białych. W 2006 roku Rada Miasta ustanowiła to skupisko pomnikiem przyrody. Obwody drzew wynosiły wówczas ponad 300 cm.

Obecnie dwa kasztanowce odznaczają się bardzo złym stanem fitosanitarnym, dlatego też konieczne będzie w najbliższym czasie wykonanie przez specjalistów dendrologów oceny stanu drzew. Od wyników tej oceny uzależniona będzie decyzja w sprawie pozostawienia lub usunięcia drzew. Może to spowodować konieczność zmiany zakresu skupiska drzew stanowiących pomnik przyrody, co skutkować może podjęciem nowej uchwały.

Opracowano na podstawie
„Raportu o stanie Miasta 2018”
Zdjęcia: Adrian Ślęzak

W hierarchii terenów chronionych ustawą zespoły przyrodniczo-krajobrazowe stanowią najniższą formę ochrony obszarowej, natomiast pomniki przyrody plasują się na 6 pozycji. Wszystkie te formy ochrony charakteryzują zasady wprowadzania pewnych ograniczeń, jak zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- umieszczania tablic reklamowych

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH